

відповідати потребам цієї категорії військовослужбовців, гарантувати їх права і задовольняти інтереси.

Оснoву правового регулювання військової служби курсантів становить нормативний аспект – діяльність щодо напрацювання й закріплення у нормативно-правових актах норм (правил) поведінки курсантів.

Суть практичного аспекту полягає у тому, що виконання й дотримання курсантами норм права про військову службу має забезпечуватися нормативно закріпленими можливостями військових посадових осіб і державних органів.

Література

1. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. / П. М. Рабінович. – Вид. 9-е, зі змінами. – Львів: Край, 2007. – 192 с.
2. Скакун О. Ф. Теорія держави і права. – Х.: Консум, 2001. – 656 с.
3. Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 688 с

УДК 656.7.01 (043.2)

Головко С. Г., к.і.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ АВІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ІСАО В УКРАЇНІ

У сучасному глобалізованому та високотехнологічному світі успішність будь-якої окремо взятої країни значною мірою залежить від її інтеграції до міжнародних інституцій, що визначають політику ефективного розвитку тієї чи іншої галузі та розробляють стандарти її функціонування. Основою безпечного та регулярного міжнародного повітряного руху є міжнародні стандарти авіаційної галузі, які включають вимоги щодо фізичних характеристик та конфігурації повітряних засобів, функціональних обов'язків персоналу, основні правила експлуатації повітряних суден. Вони є обов'язковими для дотримання всіма державами-членами ІСАО – Міжнародної організації цивільної авіації. Вона заснована в 1944 році та на сьогодні об'єднує понад 180 країн. Серед пріоритетних напрямів діяльності організації є технічна, економічна та юридична підтримка співпраці в галузі цивільної авіації. ІСАО ініціює юридичні акти, що уніфікують правила польотів, вимоги до персоналу, норми придатності повітряних суден. Ці документи систематизовано за таким напрямом, як «Стандарти», «Рекомендована практика», «Процедури».

З початку здобуття незалежності триває робота із розбудови

нормативно-правового забезпечення запровадження стандартів ІСАО. Упродовж чверть століття було сформовано законодавчу базу функціонування цивільної авіації. У 1991 р. наша країна приєдналася до Угоди про цивільну авіацію та про використання повітряного простору, Конвенції для уніфікації деяких правил, що стосуються міжнародних повітряних перевезень (1929 р.) зі змінами від 1955 р., Конвенції про міжнародну цивільну авіацію від 1944 р. У 1992 році Україна ввійшла до ІСАО та були визначені пріоритети розвитку цивільної авіації, відображені в Указі Президента України «Про заходи щодо забезпечення розвитку цивільної авіації України» (1994 р.), Постановах Кабінету Міністрів України «Про порядок повітряного сполучення через державний кордон України» (1995 р.) та «Про забезпечення польотів літер «ПК» посадових осіб України та іноземних держав» (1996 р.). У 1999 р. були розроблені правила перевезення пошти повітряними суднами, а в 2002 р. – порядок та правила проведення обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації, положення про використання повітряного простору України.

Важливим кроком на шляху формування законодавчого поля функціонування цивільної авіації в Україні стало прийняття у 2003 році Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації (Закон України № 545-IV від 20.02.2003 р.) [1]. Вона була розроблена відповідно до конвенцій про міжнародну цивільну авіацію, боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден, з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації. Метою програми стало створення організаційно-правових засад щодо забезпечення авіаційної безпеки та ефективності діяльності цивільної авіації. Її основними завданнями визначено здійснення заходів із забезпечення захисту, охорони та безпеки пасажирів, членів екіпажу, авіаційного персоналу, повітряних суден, об'єктів аеропорту тощо. Важливою особливістю програми стало те, що її базові положення у цілому виходили з міжнародних стандартів. Зокрема, програма передбачала, що міжнародні угоди про повітряне сполучення, укладені Україною з іншими державами, повинні містити вимоги з авіаційної безпеки відповідно до стандартів і рекомендацій Міжнародної організації цивільної авіації. Одним із пріоритетів діяльності спеціально уповноваженого органу з питань авіаційної безпеки цивільної авіації визначено співробітництво з міжнародними організаціями цивільної авіації за такими напрямками, як участь у розробленні проектів міжнародних конвенцій та багатосторонніх угод у сфері авіаційної безпеки, подання пропозицій щодо вдосконалення міжнародних нормативно-правових актів, що стосуються авіаційної безпеки, розроблення пропозицій щодо підвищення авіаційної безпеки, участь на постійній або тимчасовій основі в роботі органів міжнародних організацій цивільної авіації, до завдань яких віднесено питання забезпечення

авіаційної безпеки, співпраця з міжнародними організаціями цивільної авіації.

Метою посилення співпраці з міжнародними організаціями в галузі цивільної авіації, провідною з яких є ІСАО, було зазначено приведення вітчизняного законодавства з авіаційної безпеки у відповідність з міжнародними стандартами. Після запровадження Програми було здійснено важливі кроки щодо законодавчої підтримки забезпечення авіаційної безпеки. Прийнято Положення про порядок використання аеродромів України (2003 р.), Постанову Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку небезпечних предметів і речовин, заборонених до перевезення повітряним транспортом» (2007 р.), Повітряний кодекс України (2011 р.). Разом із тим, процес запровадження стандартів авіаційної безпеки ІСАО виявився досить тривалим і складним. Так, тільки після обрання європейського вектору розвитку в Україні розгорнулася нормотворча діяльність щодо гармонізації технічних стандартів із законодавством Євросоюзу. Упродовж 2015-2016 рр. було відмінено близько 15 тисяч ДСТ СРСР та прийнято понад 4 тисячі сучасних технічних стандартів, які узгоджуються з міжнародними та європейськими вимогами. У січні 2015 році було прийнято закон про адаптацію українського законодавства до норм Європейського Союзу в галузі технічних регламентів і оцінки відповідності.

Логічним кроком стало ухвалення Верховною Радою України 17 січня 2017 року нового Закону «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації». Його особливістю є максимальне врахування стандартів ІСАО, що в найближчій перспективі дасть можливість укласти угоду про взаємне визнання сертифікатів стандартизації між Україною та Європейським союзом, а повітряним суднам вітчизняних підприємств отримувати його сертифікацію, що, в свою чергу, забезпечить інтеграцію вітчизняної авіаційної галузі до європейського та міжнародного транспортного простору.

Література

1. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 20.02.2003 № 545-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/545-15/page2>

Головко С. Г., к.і.н., доцент,
Безпальча О. О., студентка магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ЕЛЕМЕНТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Найбільш важливим та впливовим ресурсом держави у сучасних умовах є інформація. Сьогодні особливо актуальним є вираз прем'єр-міністра Великої Британії У. Черчилля про те, що хто володіє інформацією, той володіє світом. Впровадження новітніх інформаційних технологій на сучасному етапі посилює важливість однієї з основних складових системи національної безпеки – інформаційної безпеки, для забезпечення якої необхідний системний комплексний підхід.

Проблеми інформаційної безпеки в умовах глобальної інформатизації і розвитку Інтернету набувають стратегічного значення. Серед основних проблем інформаційної безпеки виступають інформаційна вразливість держави, використання непрямих методів впливу на перебіг політичних та економічних процесів, загроза інформаційної війни, проблема захищеності людини від інформаційної залежності. Одним з головних завдань сучасної держави є гарантування інформаційної безпеки особистості, яка характеризується захищеністю її психіки та свідомості від небезпечних інформаційних впливів (маніпулювання, дезінформації, спонукування до образ тощо) [2]. Проблема інформаційної безпеки держави знайшла своє відображення в Законах України «Про основи національної безпеки України», «Про концепцію національної програми інформатизації», «Про національну програму інформатизації», а також у Стратегії національної безпеки України, затвердженої Указом Президента України 26 травня 2015 року.

Сучасні війни ведуться, перш за все, в інформаційній сфері, яка випереджає і безперервно супроводжує так званий «прямий контакт» протиборчих сторін. Головне завдання інформаційних воєн полягає у маніпулюванні масами, впливі на еліту певних держав або своєї країни. Мета такої маніпуляції найчастіше полягає у внесенні ворожих, шкідливих ідей та поглядів у суспільну та індивідуальну свідомість; дезорієнтації та дезінформації мас; послабленні певних переконань; залякуванні народу образом ворога; залякуванні супротивника своєю могутністю [4, с. 181]. На стратегічному рівні ціль інформаційної війни вплинути на рішення супротивника, на його поведінку таким чином, щоб він не помітив впливу не себе. Успішна, хоча і незавершена інформаційна кампанія, проведена на стратегічному рівні, приведе до рішень супротивника (а отже і його дій), що будуть суперечити його намірам.